

ชื่อผลงานวิจัย (ไทย)

รายงานผลการสังเคราะห์ ผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ชื่อนักวิจัย

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

ปีที่ผลงานวิจัยเสร็จ

พ.ศ. 2561

ประเภทของงานวิจัย

ประณมและมัธยมศึกษา

คำสำคัญ

วินัยในสถานศึกษา

ความเป็นมา/หลักการและเหตุผล

รายงานฉบับนี้ เป็นการวิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการพัฒนาแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 4 ด้าน การสะท้อนคิดต่อผลการพัฒนาดังกล่าวในภาพรวม และการวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งของรูปแบบการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้านที่พัฒนาโดยเครือข่ายสถาบันอุดมศึกษาแต่ละแห่ง ตลอดจนรูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ เพื่อนำผลการพัฒนาแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้าน และแบบปฏิบัติที่ดี (Best practice) ของต่างประเทศ ไปปรับใช้ในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเป็นรูปธรรมกับโรงเรียนในสังกัด ตลอดจนสามารถขยายผลสู่การศึกษาทุกระดับต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในบริบทของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษารูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาของต่างประเทศ ได้แก่ เยอรมนี ญี่ปุ่น เกาหลีใต้ และเวียดนาม พร้อมข้อเสนอแนะการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของไทย
3. เพื่อศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ ผลการพัฒนาแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานใน 4 ด้านคือ 1) ความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) การปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่น และ 4) การมีจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบทของสังคมไทย

📁 ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากรายงานผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบ กลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา 2) ด้านความซื่อสัตย์สุจริต 3) ด้านการปฏิบัติตาม ระเบียบ กฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่น และ 4) ด้านการมีจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ลักษณะการดำเนินงาน เป็นการสังเคราะห์ผลในภาพรวม พร้อมทั้งวิเคราะห์จุดอ่อน-จุดแข็งของการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้าน และการนำข้อเสนอที่ได้จาก ผลการพัฒนาดังกล่าว ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2. การศึกษาสภาพและปัจจัยการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย เป็นการศึกษา สภาพและปัจจัยในการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในบริบทของประเทศไทย

3. การศึกษาและพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ ต่างประเทศ ได้แก่ เยอรมนี เกาหลีใต้ ญี่ปุ่นและเวียดนาม พร้อมข้อเสนอแนะการปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย

4. การจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องเหมาะสมกับบริบท ของสังคมไทย

📁 ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านความรับผิดชอบและการตรงต่อเวลา ด้านความซื่อสัตย์ สุจริต ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่น ตลอดจน ด้านการมีจิตอาสา เสียสละ และเห็นอกเห็น ใจผู้อื่น ซึ่งดำเนินงานโดยคณะนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยทักษิณ และมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการ แนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้

1. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวินัยในสถานศึกษา
2. ทฤษฎีการเสริมสร้างวินัยนักเรียน
3. แนวทางและกระบวนการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
4. กรณีศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

📁 วิธีการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาเอกสาร หลักการ แนวคิดทฤษฎี

ศึกษาเอกสาร หลักฐานทางวิชาการที่อยู่ในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อดิจิทัล และแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทั้งที่เป็นแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ และแหล่งข้อมูลทุติยภูมิ ในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นกรอบการดำเนินงานและสร้างเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์ผลการวิจัยและพัฒนา รูปแบบและกลไก

การดำเนินงานในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์ผลการวิจัยและพัฒนา รูปแบบกลไกการเสริมสร้างวินัยนักเรียนใน สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย 4 ด้าน คือ 1) ความรับผิดชอบและตรง ต่อเวลา 2) ความซื่อสัตย์สุจริต 3) การ ปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่น และ 4) การมีจิตอาสา เสียสละเห็นอกเห็นใจผู้อื่นจากเอกสารรายงาน และคู่มือการพัฒนา รูปแบบและกลไกฯ ของเครือข่ายมหาวิทยาลัย

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บข้อมูลภาคสนาม

1. การศึกษาดูงานโรงเรียนคุณธรรม/ โรงเรียนต้นแบบ ที่มีชื่อเสียงด้านการพัฒนาวินัยนักเรียน ซึ่งเป็นการศึกษาในส่วนของ การพัฒนาองค์ความรู้ รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของ ในบริบทของประเทศไทย

2. การสังเกตการณ์การจัดกิจกรรมพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน ของเครือข่ายมหาวิทยาลัยและโรงเรียนที่เป็นหน่วยทดลองแต่ละแห่ง

ขั้นตอนที่ 4 การประชุมวิพากษ์รายงานผลการศึกษา

ในขั้นตอนนี้ เป็นการจัดประชุมวิพากษ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์มากกว่า 15 ปี อย่างน้อย 10 คน เพื่อให้ข้อเสนอแนะ และตรวจสอบผลการศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงรายงานผลการศึกษาลบฉบับสมบูรณ์

ในขั้นตอนนี้ เป็นการนำข้อมูลจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้จากการวิพากษ์การสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และการเก็บข้อมูลต่าง ๆ จากทุกส่วนของการดำเนินงาน สู่อการเขียนรายงานผลการศึกษาลบฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

จุดอ่อน-จุดแข็งของการเสริมสร้างวินัยในแต่ละด้าน

การพัฒนา รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้ง 4 ด้าน ซึ่งดำเนินงานโดยเครือข่ายมหาวิทยาลัย มีภาพรวมจุดอ่อน-จุดแข็งของรูปแบบและกลไกฯ ที่ส่งต่อการพัฒนาวิสัย

1. ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ รู้จักกาลเทศะและเคารพสิทธิผู้อื่น
2. ด้านความรับผิดชอบและตรงต่อเวลา
3. ด้านจิตอาสา เสียสละ เห็นอกเห็นใจผู้อื่น
4. ด้านความซื่อสัตย์สุจริต

รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

รูปแบบและกลไกการเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย ประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

1. การสร้างทีมขับเคลื่อนการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน
2. การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน
3. กลยุทธ์การดำเนินงานการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน

ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จของการเสริมสร้างวินัย

การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ ดังนี้

1. ปัจจัยด้านผู้บริหาร เป็นความสามารถของผู้บริหารที่ควรมีในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน ซึ่งเป็นกลไกสำคัญของการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จ
2. ปัจจัยด้านครู เป็นคุณลักษณะ ความรู้และความสามารถของครูที่ควรมีในการเสริมสร้างวินัยให้กับนักเรียน มีบทบาทในการขับเคลื่อนกิจกรรมส่งเสริมวินัยนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบูรณาการและประสานการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์ของผู้เรียนกับการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม
3. ปัจจัยด้านนักเรียน เป็นคุณลักษณะหรือพฤติกรรมของผู้เรียน ที่เมื่อมีลักษณะหรือพฤติกรรมดังกล่าวแล้ว จะทำให้การเสริมสร้างวินัยบรรลุเป้าหมาย
4. ปัจจัยด้านเครือข่ายความร่วมมือ เป็นความร่วมมือกันของสถาบันต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียน ที่สามารถช่วยเหลือ ดูแลและแนะนำนักเรียนให้มีวินัย เมื่ออยู่ภายนอกโรงเรียน ช่วยเหลือโรงเรียนในด้านการสอดส่องดูแลขณะที่นักเรียนอยู่นอกโรงเรียน และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
5. ปัจจัยด้านบริบท เป็นการสร้างบรรยากาศหรือสภาพแวดล้อมทั้งภายในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ที่เอื้อต่อการดำเนินชีวิตอย่างมีวินัยของนักเรียน

ข้อเสนอแนะในการใช้ประโยชน์

1. การเสริมสร้างวินัยในสถานศึกษา ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการเสริมสร้างและพัฒนาวินัยในแต่ละด้านในแผนหรือหลักสูตรสถานศึกษาอย่างชัดเจน สอดคล้องกับปัญหา ความจำเป็น และบริบทของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม และสามารถปฏิบัติการพัฒนาได้จริง โดยมอบหมายผู้มีส่วนรับผิดชอบอย่างชัดเจนและเป็นระบบ
2. กำหนดแบบแผนในการกำกับติดตามการเสริมสร้างและพัฒนาวินัยอย่างต่อเนื่อง
3. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเสริมสร้างและพัฒนาวินัยอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับหลักสูตรของสถานศึกษาและความต้องการของสังคมและชุมชน
4. การดำเนินการเสริมสร้างและพัฒนาวินัยผู้เรียน ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของผู้เรียน ทั้งในและนอกโรงเรียน และเป็นกิจกรรมการพัฒนาที่เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอน ไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของครู
5. สถานศึกษาควรดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่บูรณาการการพัฒนาและเสริมสร้างวินัยของผู้เรียนในลักษณะของการทำงานวิจัย